

2023

April 10 - 11

Vilnius, Lithuania

 InterSci

CONFERENCE
PROCEEDINGS

XV International
scientific and practical conference
General scientific approaches to
knowledge in the different sciences

Proceedings of the XV International Scientific and Practical Conference

General scientific approaches to knowledge in the different sciences

Vilnius, Lithuania
April 10 – 11, 2023

UDC 001

Proceedings of the XV International Scientific and Practical Conference «General scientific approaches to knowledge in the different sciences», April 10 – 11, 2023 Vilnius, Lithuania by the «InterSci». 57 p.

ISBN – 9-789-40369-678-2

Coordinator

Olga Timofeeva
Manager «InterSci»

Editorial board

Nataliia Orlova

Doctor of Medical Sciences, Professor, Professor of the Department of Social Medicine and Health Organization, National Pirogov Memorial Medical University

Oksana Shevchuk

Candidate of Law, Associate Professor, Associate Professor of Constitutional, Administrative and financial law of the Faculty of Law, Western Ukrainian National University

Nataliya Mentuh

Candidate of Law, Associate Professor, Associate Professor of Constitutional, Administrative and financial law of the Faculty of Law, West Ukrainian National University

The collection of proceedings of international scientific and practical conference is an electronic publication for a wide audience of interested scientists. Students, postgraduates, doctors and candidates of sciences, scientific and pedagogical workers, specialists of various profiles and directions and other interested persons of the international scientific community submit their materials for publication. The published theses reflect the authors' vision of the development of modern science and educational trends.

E-mail: info@intersci.eu

Homepage: <https://intersci.eu>

© Team of conference participants, 2023

TABLE OF CONTENTS

ECONOMIC SCIENCES

Розвиток банківського сектора в умовах кризи <i>Вінницька О.А.</i>	5
Стартап-проекти як складова інноваційного розвитку економіки України <i>Корнієнко Т.О., Корнєєва І.О.</i>	8
Відстеження результатів впровадження аудиторських рекомендацій <i>Рагуліна І.І.</i>	11

GEOGRAPHICAL SCIENCES AND TOURISM

Стан ґрунтового водоносного горизонту (на прикладі території села Катанське Сумської області) <i>Зеленіна Д.І.</i>	14
--	----

INFORMATICS AND CYBERNETICS

Кіберзахист в організаціях різних сфер діяльності <i>Черниш Ю.О., Мальцева І.Р., Штонда Р.М.</i>	17
---	----

PEDAGOGICAL SCIENCES

До проблеми навчання молодших школярів із загальним недорозвиненням мови в умовах загальноосвітньої школи <i>Білан В.А.</i>	20
Розвиток критичного мислення учнів в предметній інтеграції англійської мови та хімії через елементи STEM в змішаному навчанні <i>Клочок О.В., Кльоц І.В.</i>	24
Модель структури STEM-середовища гімназії <i>Левченко Ф.Г.</i>	26
Переваги та недоліки використання різних форм онлайн навчання в умовах дистанційного навчання під час воєнного стану <i>Марусич О.О., Самойленко С.О.</i>	30
Аналіз наукових досліджень з методики навчання французької мови в Україні <i>Майєр Н.В.</i>	33
Гейміфікація процесу розвитку іншомовної комунікативної компетентності здобувачів закладів вищої освіти <i>Нікітіна Н.П., Гармаш О.М.</i>	36

Розвиток банківського сектора в умовах кризи

Вінницька Оксана Анатоліївна

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
обліку та економічної безпеки

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Банківський сектор є однією з основних складових сучасного механізму ринкової економіки в Україні. Основу банківського сектора складають комерційні банки, які володіють інструментами впливу на фінансовий стан економіки. Стабільність банківського сектору є однією з основних умов розвитку національного господарства. Тому, стабільний розвиток економіки потребує того, щоб банківський сектор зміг «нейтралізувати» негативний вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Прозорість і прогнозованість розвитку банківського сектору дозволяють швидше визначити основні напрямки його діяльності, підвищити привабливість банків для інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Становлення і розвиток банківського сектору України відбувається в умовах постійної зміни кон'юнктури та непередбачуваності змін чинників зовнішнього середовища, до яких можна віднести:

- високий рівень фінансової невизначеності, який негативно впливає як на світову, так і на національну економіку;
- недосконала система ризик-менеджменту, яка не відповідає сучасним загрозам стабільного розвитку банків;
- уніфікація банківського секторів на внутрішньому і світових ринках. При цьому, вітчизняний банківський сектор здійснює акумуляцію і перерозподіл фінансових ресурсів на національному рівні, а міжнародний ринок капіталів перетворюється на самостійний чинник розвитку світової економіки [1];
- відкритість національної економіки для іноземного капіталу та фінансового впливу зовнішніх стейкхолдерів;
- диджиталізація банківського продукту (у період кризи значна кількість банків перейшла на роботу онлайн).

Розгортання світових криз поставило банківський сектор України у вкрай складні умови. Зростання темпів інфляції, девальвація гривні, проблеми з платіжним балансом, політична нестабільність, зниження темпів економічного зростання й обсягів експорту, падіння цін на активи, COVID-19, війна – все це негативно вплинуло на розвиток банківського сектору.

Кількість банків на початок 2023 р. порівняно з докризовим 2014 р. зменшилась у 2,5 рази (з 180 до 67 фінансових установ). При цьому український банківський сектор повернув свою прибутковість тільки у 2018 році (на початок 2019 року прибуток становив 22 339 млн. грн., на початок 2020 р. - 58 356 млн. грн, а на початок 2021 р. знизився до 39 727 млн. грн., на початок 2022 р. – 24 700 млн. грн.). Рентабельність банківських активів зменшилась з 4,26 % (на початок

2020 р.) до 2,44 % (на початок 2021 р.), а рентабельність капіталу з 33,45 % до 19,22 %.

Загальне зниження бізнес-активності під час карантину та падіння попиту на кредити й банківські послуги негативно позначилося на процентних та комісійних доходах банків. Через зниження економічної активності малого та середнього бізнесу чисті комісійні доходи банків значно знизилися, проте наприкінці 2020 року стрімко відновилися через те, що значна частина клієнтів почала обслуговуватись онлайн. Протягом короткого часу відбулася структурна трансформація попиту, на яку в звичайних умовах, на думку експертів, знадобилося б декілька років (наприклад, значно зріс попит на онлайн-банкінг). У період пандемії банки знизили тарифи на безготівкові платежі та перекази, а національний регулятор дозволив віддалену ідентифікацію клієнтів.

Прибутки банків також зростали завдяки збереженню високого процентного спреда – протягом 2020 року ставки за активами та зобов'язаннями знижувалися паралельно. Водночас проблемою банківського ризик-менеджменту залишається високий рівень валютного ризику. Його збільшення можна пояснити тим, що попит на валютні кредити суттєво впав, а ставки за валютними державними цінними паперами знизилися.

Окремо необхідно розглянути кредитування малого бізнесу, який історично має гірший доступ до банківських кредитів. За даними НБУ, банки активізували кредитування малого бізнесу в 2020 році попри те, що малий бізнес зазнав більших втрат від карантинних заходів, ніж середній та великий бізнес (кредити малому бізнесу зросли на 17% до 76.6 млрд грн) [2].

Зниження процентних ставок малому бізнесу з державними програмами підтримки кредитування дещо розширило перелік потенційних позичальників у банках.

На приріст кредитів малого бізнесу у 2020 році позитивно вплинула державна програма «Доступні кредити 5-7-9%», яка передбачала компенсацію частини процентних витрат. Уповноважені банки за цією програмою надали більше 6 тис. кредитів на загальну суму 14.7 млрд грн, а саме: на рефінансування попередньо отриманих кредитів було надано 10 млрд. грн, на розвиток бізнесу – 2,8 млрд. грн, на впровадження антикризових заходів – 1,9 млрд грн. [2].

З початку війни банки продовжували свою діяльність в тих регіонах, де це було безпечно. Банківські установи забезпечували роботу своїх відділень, постачали готівку, зберігали персонал та надавали послуги онлайн. У середині 2022 року працювало 85% банківських відділень України [3].

На думку спеціалістів НБУ, довіра вкладників до банків у період воєнного стану збереглася - обсяги коштів на рахунках населення зросли в перші місяці після початку повномасштабної війни. Національний регулятор в червні 2022 року значно підвищив облікову ставку, що дало можливість банкам забезпечити привабливість гривневих вкладів.

На теперішній час банки надають нові кредити, але ризик-апетит до кредитного ризику різко знизився. Кредитний попит фізичних та юридичних осіб значно послабився, збільшення фінансування потребують лише окремі галузі (наприклад, сільське господарство). Щоб зберегти доступ до кредитів,

уряд розширив програми державної підтримки. Тож невеликі позичальники і надалі отримують дешеві кредити, а банки ділять кредитні ризики з урядом України [3].

Як у період пандемії COVID-19, так і у період воєнного стану національний регулятор запровадив низку монетарних та регуляторних антикризових заходів основними для стабілізації ситуації у банківському секторі України стали наступні рішення національного регулятора:

- обмеження транскордонного руху капіталу та фіксація валютного курсу;
- розширення доступу до рефінансування;
- заборонено застосовувати санкції за порушення банками економічних нормативів, які встановлюються НБУ;
- заборона розподіляти капітал, зокрема виплачувати дивіденди;
- запровадження повного гарантування вкладів фізичних осіб;
- відтермінування впровадження певних регуляторних вимог;
- впровадження «кредитних канікул» для позичальників.

Отже, пандемія COVID-19 та війна призвели до фінансової кризи, яка негативно вплинула на соціальний та економічний розвиток України, у тому числі на вітчизняний банківський сектор. Проте банківські установи намагаються протистояти кризовим явищам: вони працюють безперебійно, зберігають ліквідність та продовжують надавати кредити. Це стало можливим завдяки злагодженим зусиллям банківської системи, ефективною реакцією національного регулятора та реформі банківського сектору України, яка розпочалася у 2015 році. Через це банки підійшли до сучасної кризи зі значним запасом капіталу та ліквідності, фінансово стійкими та ефективними, з розробленими планами дій на випадок кризової ситуації.

Список літератури:

1. Дронь М. А. Управління фінансовими ризиками банку за внутрішніми лініями безпеки. Ефективна економіка. 2022. № 6. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/118>
2. Звіт про фінансову стабільність, грудень 2020 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-finansovustabilnist-gruden-2020-roku>.
3. Звіт про фінансову стабільність, грудень 2022 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2022-H2.pdf?v=4